

'Varlık barışı'nda süre uzadı

BAKANLAR KURULU, MAYIS SONUNDA YÜRÜRLÜĞE GİREN VE 31 TEMMUZ'DA SONA ERMESİ GEREKEN 'VERGİ BARIŞI' UYGULAMASINI ÜÇ AY DAHA UZATTI. BU UYGULAMADAN YARARLANMAK İSTEYENLER, YURTDIŞINDA BULUNAN VARLIKLARINI 31 EKİM'E KADAR BEYAN EDEBİLECEKLER.

Varlık barışı ile ilgili düzenlemenin temelinde, yurtdışında bulunan bazı varlıkların beyanı ve belli sürelerde Türkiye'ye getirilmesi yer alıyor. Yurtdışındaki gayrimenkuller de bu yasa kapsamında. Bildirilen varlıkların değeri üzerinden yasada belirtilen oranda vergi ödenmesi durumunda, bu varlıklara ilişkin olarak hiçbir surette vergi incelemesi yapılmıyor.

Bu yasa aslında mayıs sonunda yürürlüğe girdi. Yasaya göre varlıkların beyanına ilişkin süre temmuz sonunda bitti. Ancak geçtiğimiz günlerde beyan süresi üç ay daha uzatıldı.

Bu yazımızda öncelikle varlık barışı kapsamında temmuz sonuna kadar yapılan bildirim ve bayanlara ilişkin bilgiler vereceğiz. Ardından yasa kapsamında giren varlıklar ve başvuru esasları ile ödenmesi gereken vergiler ve bu düzenlemeden yararlananlar için geçerli olan vergisel avantajlara değineceğiz.

İLK BEYANLAR 50 MİLYAR

Maliye Bakanlığı tarafından geçtiğimiz günlerde temmuz sonuna kadar yasa kapsamında yapılan beyanlara ilişkin bilgiler verildi. Buna göre ilk uygulama döneminde toplam 50 milyar 45 milyon liralık varlık bildirilmiş veya beyan edilmiş. Bu varlıklar üzerinden ise 1 milyar 1 milyon lira vergi tahakkuk etmiş.

Varlık barışı aslında bir kez de 2008 yılında uygulanmıştı. Hatta o uygulamada sadece yurtdışı değil, yurtiçi varlıklar da kapsama girmekteydi. Buna rağmen bildirilen tüm varlıkların toplamı 48 milyar lirada kalmıştı. Bu kez daha ilk aşamada,

yani uzatma öncesi bile bu rakam aşmış durumda.

50 milyar 45 milyon liranın içinde vergi dairelerine yapılan beyanlar büyük çoğunluğu oluşturuyor. 49 milyar 550 milyon liralık varlık vergi dairelerine beyan edilirken, banka ve aracı kurumlara bildirilen varlıkların değeri ise sadece 495 milyon lirada kalmış. Bu varlıklar üzerinden sırasıyla 991 milyon lira ve 9,9 milyon lira vergi tahakkuk etmiş.

Beyan edilen varlıkların çeşitlerine baktığımızda ise başı dövizin çektiğini görüyoruz. Sayfadaki tabloda Maliye Bakanlığı tarafından yapılan açıklama kapsamında varlığın türüne göre beyan edilen tutarlar ve toplam içindeki payı yer alıyor.

SÜRE UZADI

Yasada, yurtdışındaki varlıkların bildirimini veya beyanı kavramları kullanılıyor. "Bildirim" denince varlıkların banka ve aracı kurumlara bildirilmesi, "beyan" denince ise bu varlıkların bir beyanname ile vergi dairesine beyan edilmesi anlaşılıyor. Bildirimin banka veya aracı kurumlara yapılmasının tercih edilmesi durumunda, ilave olarak vergi dairelerine de beyanda bulunmaya gerek yok.

Yasada beyan ve bildirim süresinin sonu 31 Temmuz 2013 olarak yer alıyor. Ancak Bakanlar Kurulu bu süreyi izleyen üçüncü ayın sonuna kadar uzatma yetkisi de verilmiş durumda. Nitekim Bakanlar Kurulu tarafından bu yetki 31 Temmuz'da kullanıldı ve beyan ve bildirim süresi ekim sonuna kadar uzatıldı.

Beyan ve bildirim süresinin uzamasıyla, varlıkların değeri üzerinden hesaplanan verginin ödenmesi ve varlıkların Türkiye'ye getirilmesi için belirlenmiş olan süreler de otomatik olarak uzamış oluyor.

KİMLER YARARLANABİLİR?

Varlık barışı yasası, gerçek ve tüzel kişiler yurtdışında sahip oldukları varlıklarını beyan edebilirler diyor. Bu nedenle vergi mükellefi olsun olmasın tüm gerçek ve tüzel kişiler bu yasa hükümünden yararlanabiliyor. Hatta yabancıların bile yurtdışında bulunan varlıklarını ilgili olarak bu düzenlemeden yararlanmaları mümkün.

BEYAN EDİLECEK VARLIKLAR

Yasa kapsamında gerçek veya tüzel kişiler, 15 Nisan 2013 tarihi itibarıyla sahip oldukları ve yurt dışında bulunan; para, döviz, altın ve menkul kıymetlerini (hisse senedi, tahvil gibi) ve gayrimenkullerini beyan veya bildirimine konu edebilirler.

VARLIKLARIN DEĞERİ

Bildirim veya beyanda, bu varlıkların rayiç bedelinin Türk Lirası karşılığı esas alınıyor. Rayiç bedel, varlıkların sahiplerince bildirim veya beyan tarihi itibarıyla belirlenen alım-satım bedeli olup, bu bedelin gerçek durumu yansıtması şart.

Döviz ve döviz cinsinden varlıkların Türk Lirası karşılığının hesabında T.C. Merkez Bankası döviz alış kurunun kullanılması gerekiyor.

DEFTERLERE KAYIT

Bildirim veya bayana konu edilen varlıkların Vergi Usul Kanunu

uyarınca defter tutan mükellefler tarafından beyan tarihini takip eden ay sonuna kadar kanuni defterlere kaydedilmesi gerekiyor. Bilanço esasına göre defter tutan mükellefler, kaydettikleri kıymetler için pasifte özel fon hesabı açarlar. Bu fon hesabı, sermayeye ilave dışında başka bir amaçla kullanılamaz, işletmenin tasfiye edilmesi hâlinde ise vergilendirilmez.

Serbest meslek erbabı ve işletme hesabı esasına göre defter tutan mükelleflerin de söz konusu kıymetleri defterlerinde ayrıca göstermeleri gerekiyor.

Bu varlıklar dönem kazancının tespitinde dikkate alınmıyor. Diğer taraftan kayıtlara alınan taşınmazlar üzerinden amortisman ayrılması mümkün değil. Ayrıca kaydedilen bu varlıkların daha sonra satılmasından zarar doğması durumunda bu zarar da gider kabul edilmiyor.

TÜRKİYE'YE GETİRİLMELİ

Taşınmaz dışındaki varlıkların (para, döviz altın veya hisse senedi, tahvil gibi menkul kıymetler) Türkiye'ye getirilmesi veya Türkiye'deki banka veya aracı kurumlarda açılacak bir hesaba transfer edilmesi gerekiyor. Bu işlemin de beyan veya bildirim yapıldığı tarihi takip eden ayın sonuna kadar yapılması şart. Aksi halde bu varlıklara ilişkin inceleme ve tarhiyat yapılmaması ya da mahsup uygulamasından yararlanılması mümkün olmuyor.

YÜZDE 2 VERGİ

Yurtdışındaki varlıklar ister banka veya aracı kurum vasıtasıyla bildirilsin, isterse vergi dairesine beyan edilsin üzerinden yüzde 2 oranında vergi ödenmesi gerekiyor. Ödenen verginin gider yazılması veya başka bir vergiden mahsup edilmesi mümkün değil.

ÖDEME ZAMANI

Banka ve aracı kurumların kendilerine bildirilen varlıklar üzerinden

hesapladıkları vergiyi, bildirim izleyen ayın 15'inci günü akşamına kadar bağlı buldukları vergi dairesine beyan etmeleri ve aynı süre içerisinde ödemeleri gerekiyor.

Varlıkların vergi dairesine beyan edilmesi durumunda ise vergi, beyanın yapıldığı ayı izleyen ayın sonuna kadar ödenebiliyor. Örneğin yurtdışındaki 1 milyon liralık varlığını yeni uzatma kapsamında ekim ayında vergi dairesine beyan eden bir kişi, hesaplanan 20 bin liralık vergiyi 30 Kasım'a kadar ödeyebilecektir.

VERGİ İNCELEMESİ

15 Nisan itibarıyla yurtdışında olan varlıklar 31 Ekim'e kadar vergi dairesine ya da banka veya aracı kuruma bildirildi. Gayrimenkul dışında

Varlık barışında şu ana kadar döviz başı çekiyor

(Beyan edilen varlıkların türlerine göre dağılımı)

Varlığın türü	Tutar (Milyon TL)	Oran (%)
Döviz	49.038	97,99
Altın	819	1,64
Menkul Kıymet (Hisse Senedi, Tahvil vb.)	158	0,32
Türk Lirası	19	0,04
Gayrimenkul	12	0,02
Toplam	50.045	100,00

ki varlıklar süresinde Türkiye'ye getirildi. Yüzde 2 oranındaki vergi de vadesinde ödendi. Bütün bunları yapan kişi veya kurumun avantajı ne olacak?

Öncelikle incelenmeme avantajından bahsedebiliriz. Yukarıdaki şartların tümü yerine getirilirse, bu varlıklar nedeniyle hiçbir suretle vergi incelemesi ve vergi tarhiyatı yapılmayacak.

MAHSUP İMKANI

İkinci avantaj ise bu varlıkların vergi incelemelerinde bir vergi kalkını oluşturması olarak ifade edilebilir. Yurtdışında bulunan varlıklarını bildiren veya beyan eden gerçek ve tüzel kişiler nezdinde başka nedenlerle gerçekleştirilen vergi incelemeleri

sonucunda bulunan matrah farklarından, yasa kapsamında beyan edilen veya bildirilen yurt dışı varlıkların değeri mahsup edilebiliyor. Bu mahsubun yapılabilmesi için;

- 15 Nisan 2013 tarihi itibarıyla; taşınmazların yurtdışındaki varlığının ve diğer varlıkların yurtdışında bulunduğu kanaat verici belgelerle tevsik edilmesi,
- Vergi incelemesinin bu yasa kapsamında bildirilen veya beyan edilen varlıklar dışındaki bir nedenle başlamış olması (zaten bu varlıklar nedeniyle incelenmesi mümkün değil),
- Vergi incelemesinin 29 Mayıs 2013 tarihinden sonra başlamış olması,
- Vergi incelemesinin 1 Ocak 2013 tarihinden önceki dönemlere ilişkin olması,
- Matrah farkının gelir, kurumlar veya katma değer vergisi yönünden tespit edilmiş olması,
- Beyan edilen veya bildirilen varlıklara ilişkin olarak yüzde 2 oranında hesaplanan verginin vadesinde ödenmiş olması,
- Gayrimenkul dışındaki varlıkların, beyan veya bildirim yapıldığı tarihi takip eden ayın sonuna kadar Türkiye'ye getirilmiş olması veya Türkiye'deki banka ve aracı kurumlarda açılacak bir hesaba transfer edilmiş olması, şartlarının tamamının gerçekleşmiş olması gerekiyor. Takdir Komisyonu marifetiyle tespit edilen matrah farkları için de bu mahsup imkanından yararlanılabiliyor.

TEKRAR UZAR MI?

Bakanlar Kurulu, yasada kendisine verilen uzatma yetkisini kullandı. Beyan ve bildirim sürelerinin 31 Ekim 2013 tarihinden sonra tekrar uzatılmak istenmesi durumunda, bu ancak yasa değişikliği ile mümkün olabilecektir. Ağustos-Ekim dönemindeki başvurular ve talepler, yasal düzenleme ile yeni bir uzatma yapıp yapılmayacağını belirleyecektir.